

**PROGRAM PROFILAKTYKI
GIMNAZJUM NR 14
IM.KRÓLOWEJ JADWIGII
ROK SZKOLNY 2016/2017**

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483).
2. Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 i 527).
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Z 2003 r. Nr 24, poz. 198).
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624).
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458).
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 11, poz. 114).
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 11 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno – pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. Nr 5, poz. 46).
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).

II. WSTĘP

Szkolny program profilaktyki jest programem profilaktyki środowiskowej, w którym obiektem działań jest całe środowisko szkolne.

Profilaktyka to proces wspierający zdrowie psychiczne i fizyczne poprzez pomoc potrzebną uczniowi do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia oraz towarzyszenie mu w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom, a także umożliwienie mu osiągnięcia satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego życia.

Program profilaktyki w Gimnazjum nr 14 jest wynikiem diagnozy, w której uwzględniono potrzeby rozwojowe uczniów, potrzeby wynikające ze specyfiki środowiska. W ramach programu jest w szkole realizowany program „Trzymaj Formę” Aktualnie stwierdzamy, że prace winniśmy koncentrować na wzmacnianiu czynników chroniących.

W działaniach swych koncentrujemy się na:

- 1. Zapobieganiu uzależnień**
- 2. Promocji zdrowego stylu życia**
- 3. Zapobieganiu przemocy i agresji**

Działania profilaktyki będą prowadzone na trzech poziomach:

- **informacyjnym** – są to działania pomocne w profilaktyce, same nie prowadzą bowiem do redukcji zachowań,
- **edukacji psychologicznej i społecznej** – to działania, które dostarczają wiedzy i umiejętności przydatnych, korzystnych lub wręcz niezbędnych do tego, by uczniowie byli w stanie sami lepiej radzić sobie z zagrożeniami, np. uzależnieniem, stresem itp. Są bardzo wiarygodne, efektywne i najskuteczniejsze ze wszystkich działań zapobiegających uzależnieniom,
- **działalności alternatywnej** – działania te mają zaspokoić potrzeby młodych ludzi, np. do bycia zadowolonym, odprężonym, potrzeby zabawy i kontaktu z innymi.

Program profilaktyki jest spójny z programem wychowawczym, realizowany jest na:

- zajęciach lekcyjnych,
- godzinach z wychowawcą,
- zajęciach pozalekcyjnych,
- podczas wycieczek i każdej sytuacji gdy uczniowie pozostają pod opieką nauczycieli.

Program do realizacji dopuszcza dyrektor po zatwierdzeniu w postaci uchwały przez Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców oraz uzyskaniu pozytywnej opinii Samorządu Szkolnego. Jego realizacja spoczywa na wszystkich nauczycielach i pracownikach administracji i obsługi szkoły, przy współpracy ze specjalistami z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej i innych instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny.

III. CELE I ZADANIA PROGRAMU PROFILAKTYKI.

Cele główne programu:

1. Wykształcenie umiejętności i zachowań umożliwiających zdrowy styl życia;
2. Wspieranie rodziców w procesie wychowania;
3. Zapewnienie młodzieży pomocy wychowawczej i terapeutycznej;
4. Ochrona młodzieży przed zdrowotnymi i społecznymi skutkami nikotynizmu;
5. Pokazanie uczniom perspektywy zdrowego życia i drogi do satysfakcji osobistych bez używania alkoholu;
6. Zapobieganie problemom związanym z uzależnieniem młodzieży od narkotyków;
7. Zwiększenie umiejętności młodzieży w radzeniu sobie ze stresem;
8. Dbałość o czystość i piękno języka polskiego.

Cele szczegółowe programu:

1. Przekazywanie prawdziwych i rzetelnych informacji o zjawisku, którego profilaktyka dotyczy;
2. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych, a w szczególności umiejętności empatycznych, współpracy, komunikowania się oraz rozwiązywania konfliktów;
3. Rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji oraz rozwiązywania problemów, obejmujących m. in. zdolność do wybierania pozytywnych a nie negatywnych stylów życia;

4. Rozwijanie związków z grupą społeczną i poczucia odpowiedzialności za grupę, do której jednostka przynależy (rodzina, klasa, lokalna społeczność, ogół społeczeństwa);
5. Rozwijanie dojrzałej odpowiedzialności obejmującej m. in. styl życia, postawy wobec odurzania się środkami uzależniającymi, wobec przemocy, przestępczości itd.;
6. Umożliwianie wczesnego rozpoznawania i diagnozowania zagrożeń oraz rozwijania strategii przeciwdziałania, bazujących na znajomości przyczyn szkodliwych uwarunkowań;
7. Budowanie konsekwentnej polityki szkolnej wobec uczniów palących papierosy;
8. Uświadczenie młodzieży szkodliwości palenia tytoniu oraz narażania osób niepalących na tzw. palenie bierne, równie niebezpieczne jak palenie czynne;
9. Uczenie młodzieży podejmowania racjonalnych decyzji związanych z alkoholem, uczenie umiejętności radzenia sobie z naciskami płynącymi ze strony grupy rówieśniczej i reklamy;
10. Dostarczenie rodzicom wskazówek pomocnych w zapobieganiu picciu alkoholu przez ich dzieci, zainicjowanie działalności profilaktycznych, które każdy rodzic może podjąć we własnym domu;
11. Zwiększenie oddziaływań w zakresie poszerzania wiedzy nauczycieli i rodziców, dotyczącej problematyki związanej z używaniem narkotyków i innych środków odurzających;
12. Dostarczanie nauczycielom i wychowawcom metod, narzędzi i procedur oraz wykształcenie umiejętności pozwalających na samodzielne przeciwdziałanie agresji wśród młodzieży;
13. Ukierunkowanie uwagi młodzieży na pozytywne i negatywne skutki stresu oraz ich wpływ na zdrowie, samopoczucie i sprawność psychospołeczną;
14. Kształtowanie umiejętności zapobiegania negatywnym skutkom stresu i redukowania napięcia emocjonalnego;
15. Zachęcanie młodzieży do stosowania w mowie i piśmie pięknej polszczyzny;
16. Dostarczanie uczniom przykładów pięknej mowy z literatury, filmu, telewizji, prasy i życia szkolnego.

ZADANIA PROGRAMU UKIERUNKOWANE SĄ NA:

1. Promowanie rozwoju jednostek w kierunku realizowania ich potencjalnych możliwości – tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi;
2. Promowanie zdrowego stylu życia;
3. Przeciwdziałanie destrukcyjnym czynnikom takim jak: ryzyko utraty zdrowia i bezpieczeństwa, stesy rodzinne i szkolne, przemoc, izolacja społeczna, nikotynizm, alkoholizm, narkomania, przestępczość, prowadzenie niezdrowego stylu życia.
4. Włączenie młodzieży w organizowanie i odpowiedzialne kontrolowanie swojego życia domowego i szkolnego (z uwzględnieniem problematyki wolności od środków odurzających);
5. Umożliwienie młodzieży kontaktu z placówkami przeznaczonymi do pomagania ludziom w pokonywaniu trudności.

W zakresie wiedzy dąży się do tego, aby wyposażyc młodego człowieka w:

1. Informacje dotyczące sposobów skutecznego radzenia sobie z przeżywanymi lękami, wynikającymi zarówno z problemów osobistych, jak i interakcji rówieśniczych;
2. Wiedzę o specyfice i chemicznej naturze poszczególnych środków odurzających i ich interakcjach;

3. Wiedzę o istocie wpływów środków odurzających na fizjologię układów: krążenia, oddechowego, nerwowego i rozrodczego;
4. Wiedzę o wpływie środków odurzających na sprawność koordynacji psychoruchowej, co jest szczególnie ważne przy prowadzeniu pojazdów mechanicznych oraz uprawianiu sportu;
5. Informacje o społecznych kosztach uzależnień;
6. Informacje o konsekwencjach łamania prawa;

W zakresie wartości młodzież winna zrozumieć, że stopniowo zwiększa się jej stopień swobody, ale równocześnie zwiększa się jej poziom odpowiedzialności. Młodzież powinna:

1. Umieć praktycznie zastosować zdobytą wiedzę i przewidywać skutki własnego działania;
2. Umieć budować koncepcję swojego życia i realizować wcześniej określone cele w oparciu o uczciwość i rzetelną pracę;
3. Umieć radzić sobie ze stresem, mieć zdrowy dystans do przeciwności losu oraz umieć odróżniać drobne niepowodzenia od prawdziwych problemów;
4. Rozwijać poczucie własnej wartości i akceptować pozytywne aspekty własnego dojrzewania i rozwoju.

Wszelkie zdarzenia, nawet incydentalne, są na bieżąco wprowadzane, jako działania dodatkowe do realizacji w bieżącym roku szkolnym.

W trakcie roku szkolnego dokonuje się bieżącej ewaluacji zgodnej z potrzebami szkoły, a podsumowania dokonuje koordynator programu z końcem roku szkolnego.

Działania skierowane do uczniów

Obszar	Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Zapobieganie uzależnieniom	1.Kształtowanie asertywnych postaw wobec środków uzależniających.	- zajęcia WOS-u - zajęcia z wychowawcą : w klasach I „Jak nie ulegać większości bez utraty przyjaciół” w klasach II „Asertywność – sztuka czy banał” - indywidualne spotkania z pedagogiem - Jestem asertywny – scenki sytuacyjne inspirujące do odmawiania	nauczyciele WOS-u wychowawcy klas I wychowawcy klas II pedagog szkolny zajęcia opiekuńczo-wych. wychowawcy świetlicy	cały rok I półrocze II półrocze cały rok cały rok
	2.Uświadamiania uczniom zagrożeń wynikających z uzależnień.	- zajęcia z wychowawcą: w klasach I – „Fakty i mity o stosowaniu narkotyków i dopalaczy” „ Nałogi i zapobieganie nałogom” w klasach II – „Używka - pozorny lek na całe zło! Fakty i mity o nałogach i ich konsekwencjach” w klasach III – „Fakty i mity o narkotykach i dopalaczach”-pogadanki - akcja „Walka z nałogami” - ankieta dla klas I-III – „Używki wśród młodzieży” - konkurs literacki „Autocharakterystyka z +” - ankieta dla klas II „Niebezpieczeństwo uzależnień wśród nastolatków” - realizacja programów profilaktycznych : „Sobą być dobrze żyć” , „Elementarz” , „Bezpieczna Częstochowa”	wychowawcy klas I wychowawcy klas I wychowawcy klas II wychowawcy klas III A. Kula, E. Stacherczak, M.Małek M.Walocha, I.Knysak, E.Bogdań, A.Klecha wychowawcy klas II pedagog szkolny A.Klecha	I półrocze I półrocze II półrocze I półrocze XII`16 XI`16 III`17 cały rok
	3.Wyeliminowanie ewentualnego zażywania używek przez uczniów.	- dyżury nauczycieli -obserwacje wszystkich pracowników szkoły	wszyscy nauczyciele pracownicy szkoły	cały rok cały rok
	4. Pomoc w kontaktach osób	- indywidualne spotkania z	pedagog szkolny	wg potrzeb

	uzależnionych z ośrodkami pomocy.	pedagogiem - kierowanie uczniów do instytucji wspierających i terapeutycznych	pedagog szkolny	wg potrzeb
Promocja zdrowego stylu życia	1.Ukazywanie młodzieży wpływu właściwego odżywiania się i dbania o higienę na zdrowie.	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia z wychowawcą: w klasach I – „Wpływ odżywiania i higieny na zdrowie nastolatka” -„Przewodnik po porcjach, czyli jaka jest moja porcja jedzenia?” - klasach II –„Powiedz mi co jesz, a powiem ci, jak wkrótce będziesz wyglądał” o diecie nastolatka. Gazetka klasowa – zdrowo jem. - „Co zjeść na przekąskę?” - Zagrożenia XXI w – od cyberprzemocy po anoreksję czy bulimię - w klasach trzecich - „Nie marnuj jedzenia. Myśl ekologicznie”- pogadanki i gazetki klasowe - omówienie tematyki zdrowego odżywiania się i higieny osobistej na zajęciach z biologii, chemii, techniki, wf-u, zajęciach opiekuńczych, języków obcych - akcja „Czyste ręce” – dotycząca uczniów spożywających obiady w szkole - wystawka tematyczna „Zdrowo jem” - ankieta na temat odżywiania - konkursy: a) „Wiosenne menu” b) międzyklasowy „ Jestem wegetarianinem – jem zdrowo” - „Wiosenny bieg po zdrowie” 	<ul style="list-style-type: none"> wychowawcy klas I wychowawcy klas I wychowawcy klas II wychowawcy klas III nauczyciele prowadzący B. Marks B. Marks B.Marks A.Klecha, M.Małek E. Stacherczak,M.Małek A Pałęga, E Szajbel M.Janiszevska, A.Witczak, A.Klecha, M.Małek 	<ul style="list-style-type: none"> II półrocze I półrocze II półrocze I półrocze cały rok cały rok XI- XII`16 X`16 III` 17 X`16 III-V 17
	2.Uświadamianie uczniom szkodliwości środków audiowizualnych na zdrowie.	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia opiekuńcze ”Wpływ telewizora i komputera na zdrowie” - zajęcia edukacyjne z biologii w kl. I, informatyki w kl. II 	<ul style="list-style-type: none"> B. Marks A.Kula J. Kościelny 	<ul style="list-style-type: none"> I półrocze zgodnie z tematyką zajęć

	3.Wskazanie na potrzebę aktywności ruchowej jako środka służącego poprawie zdrowia i zapobiegającego powstawaniu chorób cywilizacyjnych i wad postawy	<ul style="list-style-type: none"> - zwracanie uwagi na postawę uczniów w czasie lekcji - instruktaże ćwiczeń - zajęcia i zawody sportowe - zajęcia z wychowawcą: w klasach II – „Biegać, skakać...pływać – w tańcu ,w ruchu wypoczywać”- o korzyściach płynących z porzucenia komputera, telewizora itp. w klasach I – „Aktywny wypoczynek alternatywą dla komputera” 	<p>wszyscy nauczyciele</p> <p>nauczyciele wf-u nauczyciele wf-u</p> <p>wychowawcy klas II</p> <p>wychowawcy klas I</p>	<p>cały rok</p> <p>cały rok cały rok</p> <p>II półrocze</p> <p>I półrocze</p>
Zapobieganie przemocy i agresji wśród uczniów	1. Zwiększona obserwacja miejsc, w których może dochodzić do przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - dyżury nauczycieli - monitoring obiektu - obserwacje uczniów przez wszystkich pracowników szkoły 	<p>wszyscy nauczyciele</p> <p>dyrekcja pracownicy szkoły</p>	<p>cały rok</p> <p>cały rok cały rok</p>
	2.Podnoszenie kultury słowa	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia z wychowawcą : w klasach III – Co to znaczy ważyć słowa? Kultura wypowiedzi. w klasach II – Jak cię słyszą, tak cię piszą – o wartości kultury słowa. w klasach I – „Kultura osobista – kultura słowa” konkurs poprawnej polszczyzny „Mistrz mowy polskiej” 	<p>wychowawcy klas III</p> <p>wychowawcy klas II</p> <p>wychowawcy klas I</p> <p>I. Knysak, E. Bogdał, A. Klecha, M. Walocha.</p>	<p>II półrocze</p> <p>I półrocze</p> <p>II półrocze</p> <p>XII`16</p>
	3.Zapoznanie z prawnymi konsekwencjami łamania prawa.	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia z wychowawcą : w klasach III – „Prawa człowieka, prawa ucznia, gimnazjalisty – trzecioklasisty” - Konsekwencje unikania obowiązku szkolnego w klasach II – „Prawa człowieka, prawa ucznia. Zapoznanie z prawnymi konsekwencjami łamania prawa.,, - zajęcia WOS- u w kl. II -III - spotkanie z policjantem i kuratorem sądowym 	<p>wychowawcy klas III</p> <p>wychowawcy klas II</p> <p>nauczyciele WOS-u</p> <p>pedagog szkolny</p>	<p>I półrocze</p> <p>I półrocze</p> <p>cały rok</p> <p>wg potrzeb</p>

		- bezpośrednie interwencje w sytuacjach zagrożeń	dyrektor szkoły, pedagog szkolny, policja	wg potrzeb
4.Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach bezpośredniego zetknięcia się z przemocą, agresją		- indywidualne spotkania i rozmowy z pedagogiem szkolnym, wychowawcą	pedagog szkolny, wychowawcy klas wszyscy nauczyciele	cały rok
		- zajęcia z wychowawcą: w klasach III – „Czy potrafię budować pozytywne relacje z rówieśnikami”- pogadanka i ankieta	wychowawcy klas III	I półrocze
		w klasach II - Jak sobie radzić w sytuacjach bezpośredniego zetknięcia się z przemocą, agresją?	wychowawcy klas II pedagog szkolny	II półrocze
		w klasach I – „Sposoby radzenia sobie w trudnych sytuacjach” - ankieta w klasach III „Cyberprzemoc i zagrożenia związane z niekontrolowanym dostępem do Internetu”	wychowawcy klas I pedagog szkolny J. Kościelny	II półrocze V`17
5.Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z przykrymi emocjami, które powodują agresję, przemoc		- zajęcia z pedagogiem szkolnym w ramach integracji klas I - rozmowy indywidualne z uczniami	pedagog szkolny pedagog szkolny, wychowawcy klas wszyscy nauczyciele	IX` 16 wg potrzeb
		- zajęcia z wychowawcą: w klasach III –„Radzenie sobie z przykrymi emocjami, które powodują agresję, przemoc.”	wychowawcy klas III	I półrocze
6.Budowanie pozytywnych relacji koleżeńskich		- zajęcia integracyjne w kl. I	wychowawcy kl. I , pedagog szkolny	IX` 16
		- zajęcia z wychowawcą dotyczące komunikacji interpersonalnej	wychowawcy klas	cały rok
		- kształtowanie umiejętności pracy w grupie	wszyscy nauczyciele	cały rok

Działania skierowane do nauczycieli i rodziców

1.Doskonalenie nauczycieli dotyczące problematyki uzależnień i innych zjawisk patologii społecznej oraz wszelkich zagrożeń dotyczących bezpieczeństwa i zdrowia uczniów	- udział w doskonaleniach zewnętrznych i w ramach WDN-u	wszyscy nauczyciele	cały rok
2.Efektywne współdziałanie z rodzicami w rozwiązywaniu problemów uczniów	- przekazywanie informacji na temat funkcjonowania uczniów w szkole poprzez indeks, na zebraniach, konsultacjach	wychowawcy klas, pedagog szkolny wszyscy nauczyciele	cały rok
3.Edukacja prawna w zakresie dzieci i młodzieży	- porady, konsultacje	dyrektor szkoły, pedagog szkolny	wg potrzeb

4.Propagowanie wśród rodziców i nauczycieli literatury dotyczącej profilaktyki uzależnień i innych patologii społecznych	- pozyskiwanie i udostępnianie materiałów dotyczących profilaktyki	p.Klecha	cały rok
5.Pogłębianie przez rodziców wiedzy z psychologii i pedagogiki dotyczącej potrzeb dzieci , zagrożeń wieku dojrzewania	- prelekcje pedagoga w ramach „Szkoły dla rodziców” oraz rad pedagogicznych i indywidualne rozmowy klasy II „Komunikacja między rodzicami a nastolatkami”	pedagog szkolny wychowawcy kl.II	wg potrzeb II półrocze